

Termer för matematikundervisning

SVENSKA – ITALIENSKA

Skolverket

Materialet är framtaget i samarbete mellan Skolverket och Nationellt Centrum för Matematikutbildning, NCM.

Fabio Giuliari och Davide Mariotti har varit involverade i översättningen.

Grafisk form: Typoform.

Skolverket 2024.

Innehåll

Aritmetik

Tal och talsorter	4
Aritmetik	5
Addition och subtraktion	6
Multiplikation	7
Division	8
Bråk	9
Procent	10
Pengar	11

Algebra

Algebra	12
Koordinatsystem och funktioner	13

Statistik

Statistik	14
Diagram	15

Sannolikhet

Sannolikhet	16
Kombinatorik	17

Geometri

Skala och avbildning	18
Mätning	19
Tid	20
Geometri	21
Geometri: polygoner	22
Geometri: vinklar & trianglar	23
Geometri: cirklar	24
Geometri: kroppar	25

Problemlösning

Problemlösning	26
----------------------	----

Matematiska verktyg

Matematiska redskap	27
Programmering	28

Termer för matematikundervisning

Tal och talsorter		
tal	numero	
nummer	numero	t.ex. könnummer, telefonnummer
ordningstal	numero ordinale	första, andra, tredje ...
siffra	cifra	en symbol som används för att representera tal 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
romerska siffror	numeri romani	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, L, C, D, M
naturliga tal	numeri naturali	(0), 1, 2, 3, 4 ...
rationella tal	numeri razionali	alla tal som kan skrivas i bråkform
reella tal	numeri reali	alla tal på den kontinuerliga tallinjen, inklusive irrationella tal som π och $\sqrt{2}$
hela tal, heltal	numeri interi	1, 2, 3, 4 ...
positiva tal	numeri positivi	
negativa tal	numeri negativi	
tal i bråkform	frazioni	t.ex. $\frac{1}{2}$ och $\frac{7}{12}$
positionssystemet	sistema di numerazione	en siffras platsvärde är det värde den får av sin position, t.ex. ental eller tiotal
platsvärde	valore posizionale	
ental	unità	38 5
tiotal	decine	38 5
hundratal	centinaia	38 5
tusental	migliaia	2 385
decimantal	numeri decimali	t.ex. 0,5 och 56,83
decimalkomma	virgola	decimaler avskiljs med ett kommatecken: 56, 83
tiondelar	decimi	56, 83
hundredelar	centesimi	56, 83
jämna tal	numeri pari	2, 4, 6, 8 ...
udda tal	numeri dispari	1, 3, 5, 7 ...
primtal	numeri primi	tal som är delbara endast med sig själva och 1
tiokamrater	numeri amici del 10	1 + 9; 2 + 8; 3 + 7; 4 + 6; 5 + 5
ett godtyckligt tal	numero arbitrario	ett godtyckligt tal är ett tal vilket som helst
kvadratrot	radice quadrata	$\sqrt{4} = 2$ eftersom $2 \cdot 2 = 4$

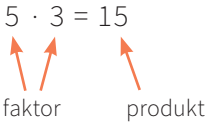

Termer för matematikundervisning

Aritmetik		
aritmetik	aritmetica	räkning med tal och de fyra räknesätten
räkna ut	risolvere	finna en lösning
uppräkning	contare	en, två, tre ...
nedräkning	contare al contrario	tio, nio, åtta, sju, sex, fem, fyra, tre, två, ett
beräkna	calcolare	få fram ett numeriskt svar
uppställning	procedura di calcolo	använda en given algoritm för beräkning
antal	quantità, numero di	hur många
stycken	[di una certa cosa]	t.ex. hur många bollar? Svar: 5 stycken
andel	parte, frazione	hur stor del av helheten
helhet	intero	helhet delar
delar	parti	
avrundning	arrotondare	att ange ett tal med mindre noggrannhet
avrunda uppåt	arrotondare per eccesso	tal som slutar på 5, 6, 7, 8 eller 9 avrundas uppåt
avrunda neråt	arrotondare per difetto	tal som slutar på 1, 2, 3 eller 4 avrundas nedåt
ungefär	circa	t.ex. talet π är ungefär 3, 14
ungefär lika med	circa uguale a	$\pi \approx 3, 14$
rimlig	plausibile	när något är troligt
uppskattning	stima	en kvalificerad gissning
överslagsräkning	fare una stima	en beräkning som ger ett ungefärligt svar
likhet	uguaglianza	t.ex. $10 = 5 + 5$ och $2 + 3 = 3 + 2$
likhetstecken	segno di uguaglianza	=
större än	maggiore di	$80 > 75$
mindre än	minore di	$75 < 80$
inte lika med	diverso da	$\neq$
prioriteringsregler	ordine delle operazioni	anger i vilken ordning operationer utförs
parentes	parentesi	$(24 + 3) \cdot 12$
klammer	parentesi graffe	$\{...\}$
kommutativa lagen	proprietà commutativa	t.ex. $2 + 3 = 3 + 2$ och $2 \cdot 3 = 3 \cdot 2$
distributiva lagen	proprietà distributiva	t.ex. $4(10 + 9) = 4 \cdot 10 + 4 \cdot 9$

Termer för matematikundervisning

Addition och subtraktion		
addition	addizione	
term	addendo	
summa	somma	
plustecken	segno di addizione	
addera	sommare	addera 5 och 3
plus	più	5 plus 3
lägga till, lägga ihop	aggiungere	
sammanlagt	in totale	när alla termer har adderats
tillsammans	insieme	
båda	entrambi	två stycken
ytterligare	ulteriore	lägga till mer
öka	incrementare	göra större, göra så att det blir fler
subtraktion	sottrazione	
term	minuendo, sottraendo	
differens, skillnad	differenza	
minustecken	segno di sottrazione	
subtrahera	sottrarre	8 subtraherat med 3 är 5 subtrahera 3 från 8 så får du 5
minus	meno	8 minus 3 är like med 5
jämför	comparare	jämför 8 och 3, skillnaden är 5
ta bort, dra ifrån	togliere	ta bort 3 från 8 så får du 5 kvar
minska	ridurre	göra mindre, göra så att det blir färre
fattas, saknas	mancante	
växla	convertire	växling av talsorter vid beräkning, t.ex. växla tiotal till ental, eller ental till tiondelar
uppställning i en algoritm	calcolare	
minnessiffra	riporto, prestito	

Termer för matematikundervisning

Multiplikation		
multiplikation	moltiplicazione	$5 \cdot 3 = 15$
faktor	fattore	
produkt	prodotto	
gångertecken	segno di moltiplicazione	• eller ✱ eller ✕
multiplikator	moltiplicando	$5 \cdot 3 \text{ cm} = 15$ 5 är multiplikator
multiplikand	moltiplicatore	$5 \cdot 3 \text{ cm} = 15$ 3 cm är multiplikand
multiplicera	moltiplicare	5 multiplicerat med 3 är lika med 15
gång	per	5 gånger 3 är lika med 15
dubblera	raddoppiare	multiplicera med 2
trefaldiga	triplicare	multiplicera med 3
multipel	multiplo	15 är en multipel av 3 och 15 är en multipel av 5
multiplikationstabell	tabellina	multiplar av ett visst tal
upprepad addition	addizione ripetuta	$5 \cdot 3 = 5 + 5 + 5$
uppställning i en algoritm	calcolare	$\begin{array}{r} 13 \\ \cdot 82 \\ \hline 104 \end{array}$
minnessiffra	riporto	

Termer för matematikundervisning

Division		
division	divisione	$\frac{18}{2} = 9$ $\frac{\text{täljare}}{\text{nämnare}} = \text{kvot}$ $18/2 = 9$
täljare, dividend	numeratore, dividendo	
nämnare, divisor	denominatore, divisore	
kvot	quoto, quoziente	
divisionstecken	segno di divisione	— eller / eller ÷ eller :
kvot	rapporto	kvoten anger det proportionella förhållandet mellan täljare och nämnare (kallas även ratio)
dela med	dividere	18 delat med 2 är lika med 9
dela i	dividere per	18 delat i 2 är lika med 9
delningsdivision, dela lika	ripartizione	18 delat i 2 lika delar 18 genom 2 är lika med 9
inhållsdivision	contenenza	hur många gånger går 2 i 18?
rest	resto	$23/2 = 11$ rest 1
delbar	divisibile	18 är delbart med 2, 3 och 9 23 är inte delbart med 2
största gemensamma delare (SGM)	massimo comune divisore (MCD)	9 är största gemensamma delare till 18 och 27, kallas även största gemensamma faktor
faktorisera	scomporre in fattori, fattorizzare	dela upp i faktorer: $18 = 2 \cdot 9$
primtalsuppdelning	scomposizione in fattori primi	dela upp i primtalsfaktorer: $18 = 2 \cdot 3 \cdot 3$
kort division	divisione abbreviata	$\overset{1}{\cancel{18}}/2 = 39$
liggande stolen	divisione in colonna	$\begin{array}{r} 53,5 \\ 856,0 \overline{)16} \\ - 80 \\ \hline 56 \\ - 48 \\ \hline 80 \\ - 80 \\ \hline 0 \end{array}$

Termer för matematikundervisning

Bråk		
bråk	frazione	bråkstreck $\rightarrow$ $\frac{4}{5}$ $\frac{\text{täljare}}{\text{nämnare}}$
täljare	numeratore	
nämnare	denominatore	
bråkstreck	linea di frazione	
del av helhet	parte dell'intero	en del av cirkeln är färglagd:
del av antal	sottoinsieme	4 är en tredjedel av 12
kvot	rapporto	kvoten anger det proportionella förhållandet mellan täljare och nämnare (kallas även ratio)
stambråk	frazione unitaria	bråk med 1 i täljaren, t.ex. $\frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \frac{1}{2}$
hel	intero	$1 = \frac{1}{1}$
halv	metà	$\frac{1}{2}$
tredjedelar	terzi	$\frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{3}{3}$
fjärdedelar	quarti	$\frac{1}{4}, \frac{2}{4}, \frac{3}{4}, \frac{4}{4}$
kvart = fjärdedel	quarto	$\frac{1}{4}$
två åttondelar	due ottavi	$\frac{2}{8}$
likvärdiga bråk	frazioni equivalenti	bråk som uttrycker samma kvot: $\frac{2}{4} = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}$
liknämninga bråk	frazioni aventi lo stesso denominatore	bråk med samma nämnare: $\frac{2}{8}, \frac{4}{8}, \frac{7}{8}$
minsta gemensamma nämnare (MGN)	minimo comune denominatore (MCD)	$\frac{5}{2} + \frac{1}{3}$ minsta gemensamma nämnaren är 6
blandad form	frazione mista	heltalsdelen skrivs separat: $\frac{12}{7} = 1\frac{5}{7}$
förkorta	ridurre	dividera täljare och nämnare med samma tal $\frac{15}{18} = \frac{15/3}{18/3} = \frac{5}{6}$
förlänga	espandere	multipluera täljare och nämnare med samma tal $\frac{5}{6} = \frac{5 \cdot 3}{6 \cdot 3} = \frac{15}{18}$
förenkla	semplificare	förkorta bråket så mycket som möjligt
multiplikativ invers, invertera	reciproco (frazione inversa), invertire	$\frac{5}{2}$ är invers till $\frac{2}{5}$ när vi inverterar $\frac{1}{2}$ får vi $\frac{2}{1}$

Termer för matematikundervisning

Procent		
procent = hundradel	per cento = centesimo	per hundra, hundradelar, %
en hundradel	un centesimo	$\frac{1}{100} = 0,01$
decimalform och procentform	decimale e percentuale	0,3 = 30 % 0,75 = 75 %
promille	permille	per tusen, tusendelar, ‰
ppm (parts per million)	ppm (parti per milione)	miljondelar: 0,000001
procentsats	percentuale	
procentenhet	unità percentuale	
procentuell förändring	variazione percentuale	exempel: om priser ökar från 500 till 600 kronor sker en procentuell förändring med 20 %: $\frac{\text{delen}}{\text{det hela}} = \frac{100}{500} = 0,20 = 20 \%$
förändringsfaktor	coefficiente di incremento/ decremento percentuale	ökning med 20 % ger förändringsfaktor 1,20 minskning med 20 % ger förändringsfaktor 0,80 gammalt värde · förändringsfaktor = nytt värde
ökning	incremento	en ökning är när det blir mer
minskning	decremento	en minskning är när det blir mindre
andel	parte	
hälften av det hela	metà dell'intero	exempel: hälften av 100 är 50 beräknas med multiplikation: $\frac{1}{2} \cdot 100 = 50$
procentuell fördelning	distribuzione percentuale	hur helheten är distribuerad, summeras alltid till 100 %
bruttopris	prezzo lordo	pris utan avdrag
nettopris	prezzo netto	pris efter avdrag
ränta	interesse	pengar som betalas till den som lånar ut pengar, räknas oftast i procent
räntesats	tasso d'interesse	räntesatsen uttrycker storleken på räntan, anges oftast i procent

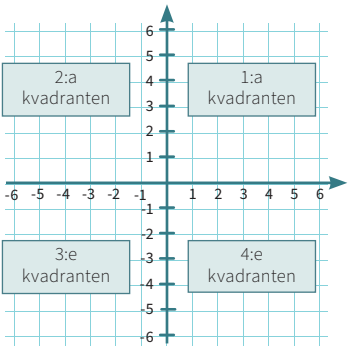
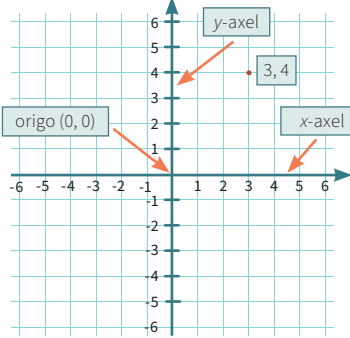
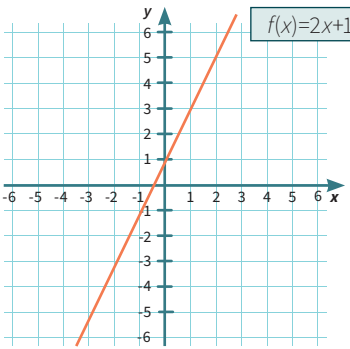
Termer för matematikundervisning

Pengar		
pengar	denaro	
enkrona	moneta da una corona	
tjuga	banconota da venti corone	
sedel	banconota	
mynt	moneta	
växel	resto, cambio	
kontant	contante	
betala	pagare	
bankkort, kreditkort	bancomat, carta di credito	
bankkonto	conto bancario	
debitera	addebitare	
avgift	commissione	
låna	prendere un prestito	
skuld	debito	
spara	risparmiare	
handla	fare acquisti	
köpa	comprare	
sälja	vendere	
belopp	importo	
kvitto	scontrino, ricevuta	
få tillbaka	ricevere indietro	
pris	prezzo	
rea, realisation	saldi, svendita	
rabatt	sconto	
extrapris	offerta speciale	
cirkapris	prezzo suggerito	
billig	economico	billig, billigare, billigast
dyr	costoso	dyr, dyrare, dyrast
avrundning	arrotondare	
överslagsräkning	stima approssimativa	
öre, öresutjämning	centesimi, arrotondare alla corona più vicina	

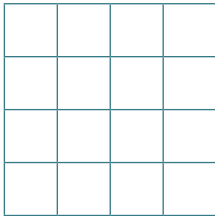
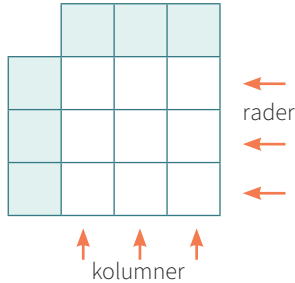
Termer för matematikundervisning

Algebra		
obekant/okänt tal	incognita	ett tal vars värde inte är känt
godtyckligt tal	numero arbitrario	ett tal vilket som helst
variabel	variabile	ett tal vars värde kan variera
konstant	costante	ett (ibland okänt) tal som inte varierar
parameter	parametro	en variabel som betraktas som konstant just nu
uttryck	espressione	
numeriskt uttryck	espressione numerica	t.ex. $5 + 3$
variabeluttryck, algebraiskt uttryck	espressione letterale	t.ex. $5x + 3$ och $a^2 + b^2$
polynom	polinomio	t.ex. $x^2 + 3x + 7$ och $5x^3 + 3x^2 + 7x - 1$
formel	formula	en likhet som beskriver ett samband, t.ex. formeln för rektangelns area: $A = b \cdot h$
ekvation	equazione	en likhet som kan innehålla en eller flera obekanta tal: $5x + 3 = 23$ och $a^2 + b^2 = 25$
vänsterled (VL), högerled (HL)	primo membro, secondo membro	uttrycken på ömse sidor om likhetstecknet
lösning, rot	soluzione, radice	det tal som gör ekvationen till ett sant påstående: $5x + 3 = 23$ ekvationens lösning är $x = 4$
kvadreringsregeln	quadrato di un binomio	$(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$
konjugatregeln	differenza di quadrati	$a^2 - b^2 = (a + b)(a - b)$
räta linjens ekvation	equazione di una retta	en ekvation med två variabler vars lösningar ligger på en rät linje i ett koordinatsystem k-form: $y = kx + m$ standardform: $ax + by = c$ allmän form: $ax + by + c = 0$
mönster	modello	
talföljd	successione numerica	t.ex. 2, 4, 6 ... eller 1, 4, 9, 16 ...
upprepande mönster	modello ricorrente	t.ex. 1, 2, 3, 1, 2, 3 ... eller a, b, c, b, a, b, c, b ...
växande mönster	modello con incremento ricorrente	t.ex. 8, 13, 18, 23 ... är ett växande mönster som kan beskrivas av uttrycket $5n + 3$
figurnummer (n)	figura ennesima	bokstaven n används ofta för att beteckna figurnumret i ett mönsteruttryck, n är valt för att figurnumret alltid är ett naturligt tal

Termer för matematikundervisning

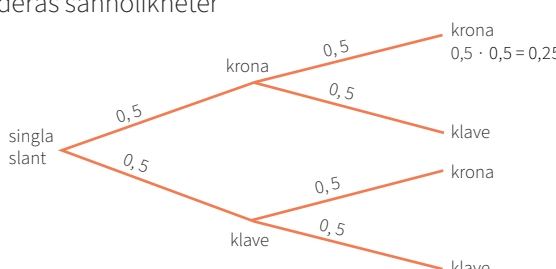
Koordinatsystem och funktioner		
koordinatsystem	sistema di coordinate	
kvadranter	quadranti	
x-axel	asse delle ascisse (x)	
y-axel	asse delle ordinate (y)	
origo, nollpunkt	origine degli assi	
koordinater, talpar	coordinate	en punkt i koordinatsystemet anges som ett talpar: (x -värdet, y -värdet)
funktion	funzione	en funktion beskriver ett samband
rätlinjig funktion	funzione lineare	t.ex. $f(x) = 2x + 1$, skrivs även: $y = 2x + 1$
funktionens graf	grafico della funzione	
rät linje	retta	
skärningspunkt med y-axeln	punto di intersezione con l'asse y	
lutning	pendenza coefficiente	linjens lutning i relation till x -axeln
riktningskoefficient, lutningskoefficient	angolare	anger linjens lutning, i linjen $y = kx + m$ är k riktningsskoefficienten
proportionalitet	proporzionalità diretta	en funktion vars graf är en rät linje som går genom origo, t.ex. $f(x) = 3x$

Termer för matematikundervisning

Statistik		
statistik	statistica	samla in, bearbeta, beskriva och dra slutsatser av data
diagram	diagramma	grafisk illustration av ett datamaterial, t.ex. cirkeldiagram, stapeldiagram, linjediagram
lägesmått	indice di posizione	centralmått, ett genomsnittligt värde
typvärde	moda	det värde som förekommer flest gånger
median	mediana	det mittersta värdet, t.ex. 1, 2, 2, 4 , 6, 9, 11 om två värden finns i mitten är medianen det som ligger mitt emellan dessa två
medelvärde, medeltal, genomsnitt	media	$\frac{\text{summan av alla värden}}{\text{antal värden}} = \frac{1 + 2 + 2 + 4 + 6 + 9 + 11}{7} = \frac{35}{7} = 5$
spridning	dispersione	variation i datamaterialet
spridningsmått	indice di dispersione	t.ex. variationsbredd, standardavvikelse
variationsbredd	campo di variazione	differensen mellan det största och det minsta värdet i ett datamaterial
kvartiler	quartili	nedre kvartilen är medelvärdet för undre halvan av datamaterialet, övre kvartilen är medelvärdet för den övre halvan av datamaterialet
rutnät	griglia	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>rutnät</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>tabell</p> </div> </div>
tabell	tabella	
rad	riga	
kolumn	colonna	
skalor	scale	
nominalskala	scala nominale	kvalitativa värden, t.ex. färger
ordinalskala	scala ordinale	värden med en inbördes ordning, t.ex. A-B-C... eller bra-bättre-bäst eller rangordna från 1 till 10
intervallskala	scala per intervalli	en intervallskala är en numerisk ordinalskala, t.ex. temperatur, där det är lika långt mellan varje skalstreck
kvotskala	scala di rapporti	en kvotskala är en intervallskala med en absolut nollpunkt och inga negativa värden, t.ex. längd, vikt, frekvens

Termer för matematikundervisning

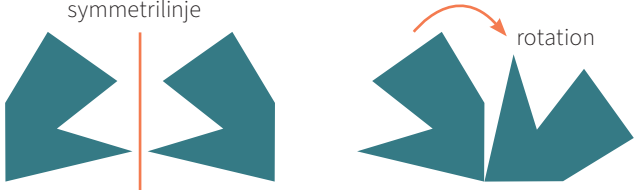
Sannolikhet		
sannolikhet	probabilità	sannolikheten anges i procent, decimalform eller som ett bråk, sannolikheten för en viss händelse A betecknas $P(A)$ och utläses "P av A"
sannolikheten är ...	la probabilità è ...	sannolikheten att få krona när du singlar slant är: 50 % eller 0,5 eller $1/2$ eller 1 på 2
utfall	evento	utfallsrummet utgörs av alla möjliga utfall i ett sannolikhetsförsök
utfallsrum	spazio campionario	
slump, slumpmässig	caso, casuale	i ett slumpförsök är varje enskilt utfall inte möjligt att förutsäga även om utfallsrummet är känt
slumpförsök	tentivo	
slumptal	numero casuale	
singla slant	lanciare una moneta	kasta ett mynt för att slumpmässigt få krona eller klave
frekvens	frequenza	en frekvenstabell visar hur många gånger varje utfall förekommer
frekvenstabell	tabella di frequenza	
relativ frekvens	frequenza relativa	frekvensen delat med antal observationer
avprickning	conteggio	när en markering görs för varje utfall
träddiagram	diagramma ad albero	diagram som med hjälp av förgreningar visar olika utfall och deras sannolikheter
multiplikationsprincipen	regola della moltiplicazione	sannolikheten för ett slutresultat av flera på varandra följande försök fås genom att sannolikheterna för varje delutfall multipliceras, vilket illustreras på en gren i träddiagrammet
fördelning	distribuzione	hur olika utfall distribueras över datamängden
likformig fördelning	distribuzione uniforme	$\frac{\text{antalet utfall för en viss händelse}}{\text{utfallsrummet}}$

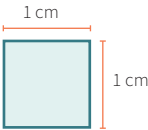
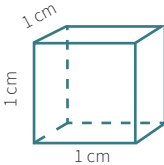
Termer för matematikundervisning

Kombinatorik		
kombinatorik	calcolo combinatorio	kombinatorik handlar om möjligheter att välja och ordna element i en mängd
mängd	insieme	en samling objekt, t.ex. en talmängd
element	elemento	ett objekt i en mängd, t.ex. ett tal i en talmängd
kombination	combinazione	när två eller fler element i samma eller olika mängder kombineras
additionsprincipen	regola dell'addizione	ger antal möjliga kombinationer när ett element väljs från antingen en <i>eller</i> en annan mängd, t.ex. på hur många sätt du kan välja <i>en rätt</i> från en meny med 5 köträtter och 6 vegetariska rätter – det finns 11 olika möjligheter: $5 + 6 = 11$
multiplikationsprincipen	regola della moltiplicazione	ger antalet möjliga kombinationer när flera val görs i följd efter varandra och ordningen spelar roll, t.ex. på hur många sätt du kan välja <i>en kombination av förrätt och varmrätt</i> från en meny med 5 förrätter och 6 varmrätter – det finns 30 olika möjligheter: $5 \cdot 6 = 30$
permutationer	permutazioni	olika sätt som det går att ordna en följd av element, t.ex. det finns 6 permutationer av en mängd av tre olika objekt – personerna A, B och C kan ställa sig i kö på 6 olika sätt: <i>ABC; ACB; BAC; BCA; CAB; CBA</i>
fakultet	fattoriale	t.ex. 3-fakultet skrivs $3! = 1 \cdot 2 \cdot 3 = 6$
<i>n</i>-fakultet	<i>n</i> fattoriale	<i>n!</i> är produkten av de på varandra följande heltalen från 1 till <i>n</i> . $n! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \dots \cdot n$
binomialkoefficient	coefficiente binomiale	tal av formen $\frac{n!}{k!(n-k)!}$ kan även skrivas $\binom{n}{k}$ och visar på hur många sätt som <i>k</i> element kan väljas ur en mängd med <i>n</i> element, t.ex. när 3 av 8 element ska väljas ut kan det ske på 56 olika sätt: $\binom{8}{3} = \frac{8!}{3! \cdot 5!} = 56$

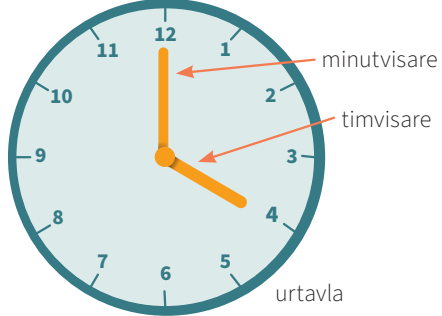
Termer för matematikundervisning

Skala och avbildning		
avbilda	raffigurare	
naturlig storlek	dimensione reale	
skala	scala	t.ex. 1:10 000 eller 2:1 avbildningen:verkligheten
skalenlig	in scala	
förminska	ridurre	när avbildningen är mindre, t.ex. 1:2
förstora	ingrandire	när avbildningen är större, t.ex. 2:1
karta	cartina geografica	karta över Sverige
avstånd	distanza	
längd	lunghezza	
bredd	larghezza	
höjd	altezza	
djup	profondità	
längdskala	lunghezza in scala	
areaskala	area in scala	om längdskalan är 3:1 så är areaskalan 9:1 eftersom både längd och bredd avbildas med en faktor 3 och $3 \cdot 3 = 9$
volym skala	volume in scala	om längdskalan är 3:1 så är volym skalan 27:1 eftersom längd, bredd och höjd avbildas med en faktor 3 och $3 \cdot 3 \cdot 3 = 27$
likformighet	similitudine	en skalenlig avbildning är likformig
kongruent	congruente	två figurer är kongruenta om de är identiska i form och storlek, de kan vara roterade eller speglade
rotation, vridning	rotazione	
spegling	simmetria assiale	
symmetri	simmetria	
symmetrilinje	asse di simmetria	

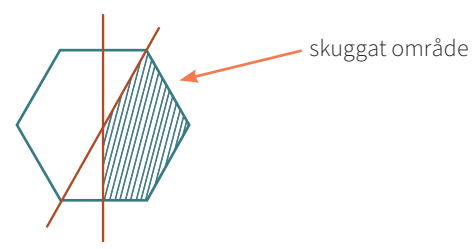
Termer för matematikundervisning

Mätning		
att mäta	misurare	
ett mått	una misura	
enhet	unità di misura	
jämföra	comparare	
längd	lunghezza	mått på avståndet mellan två punkter, första dimensionen
längdenhet	unità di misura della lunghezza	t.ex. mm, cm, m, km, mil, tum, fot, aln
höjd	altezza	ett vertikalt längdmått uppåt
djup	profondità	ett vertikalt längdmått neråt
bredd	larghezza	mått på avståndet mellan två punkter, andra dimensionen i planet
area	area	mått på en yta
areaenhet	unità di misura dell'area	t.ex. cm ² , m ² , km ²
enhetskvadrat	quadrato unitario	
kvadratcentimeter	centimetro quadrato	
volym	volume	mått på storleken av en kropp
volymenhet	unità di misura del volume	t.ex. mm ³ , cm ³ , m ³ och ml, cl, l
enhetskub	cubo unitario	
kubikcentimeter	centimetro cubo	
liter	litro	vätskors volym mäts ofta i liter
vikt	peso	mått på hur tungt något är
viktenhet	unità di misura del peso	t.ex. g, kg, ton
balans	bilanciato	lika mycket på båda sidor
kilogram, kilo	chilogrammo, chilo	1 kilogram = 1000 gram

Termer för matematikundervisning

Tid		
tid	tempo	
sekund	secondo	
minut	minuto	1 minut = 60 sekunder
timme	ora	1 timme = 60 minuter = 360 sekunder
dag och natt	giorno (di) e notte	
dygn	giorno	ett dygn består av 24 timmar: en dag och en natt
vecka	settimana	en vecka består av sju dagar: måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag, lördag, söndag
månad	mese	ett år är 12 månader
år	anno	ett år är 52 veckor
skottår	anno bisestile	ett år är 365 dagar, ett skottår är 366 dagar
decennium	decennio	ett decennium är 10 år
sekel	secolo	ett sekel är 100 år
millenium, årtusende	millennio	ett millenium är 1000 år
2000-talet	anni 2000	kan uttalas tjugohundratalet eller tvåtusentalet
klocka, ur	ore, orologio	
urtavla	quadrante	
visare: timvisare, minutvisare, sekundvisare	lancetta: delle ore, dei minuti, dei secondi	
klockan är ... fyra	sono le ... quattro	
... kvart över fyra	... quattro e un quarto	
... halv fem	... quattro e mezza	04:15 eller 16:15
... tjugo i fem	... venti alle cinque	04:30 eller 16:30
		04:40 eller 16:40

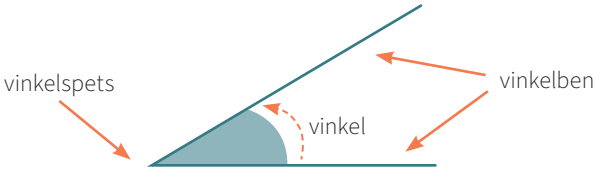

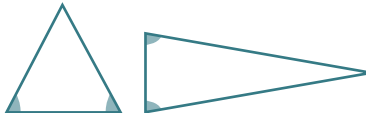
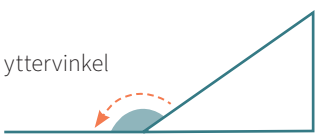
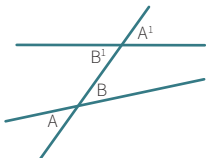
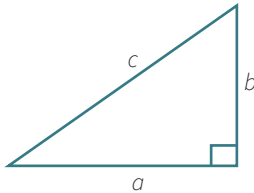
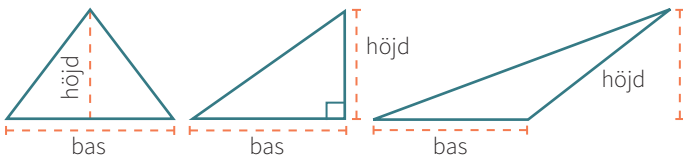
Termer för matematikundervisning

Geometri		
punkt	punto	•
rät linje	retta	
kurva	curva	en kurva kan vara rak eller böjd
sträcka	segmento	
ändpunkt	estremo	en sträcka har två ändpunkter
mittpunkt	punto medio	mittpunkten på en sträcka är precis i mitten
stråle	semiretta	
parallella linjer	rette parallele	parallella linjer
skärningspunkt	punto di intersezione	
vinkelräta linjer	rette perpendicolari	vinkelräta linjer
mittpunktsnormal	asse (di un segmento)	
bisektris	bisettrice	en bisektris delar en vinkel mitt itu
plan yta	piano	område i 2 dimensioner
rymd	spazio	område i 3 dimensioner
motstående sida	lato opposto	sidor som är mitt emot varandra
närliggande sida	lato adiacente	sidor som är intill varandra
skuggat område	area colorata	
figur	figura	2-dimensionellt geometriskt objekt
kropp	corpo solido	3-dimensionellt geometriskt objekt

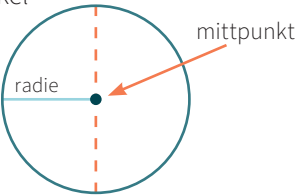
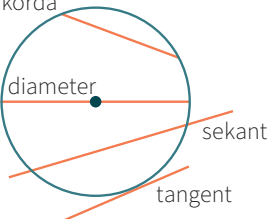

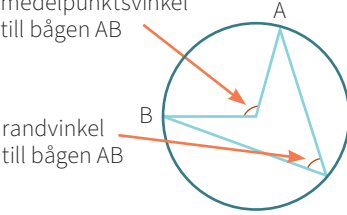
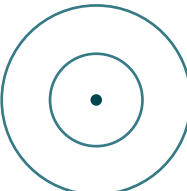
Termer för matematikundervisning

Geometri: polygoner		
polygon, månghörning	poligono	en figur med tre eller fler hörn
liksidig polygon, regelbunden polygon	poligono equilatero, poligono regolare	en polygon med alla sidor lika långa och alla vinklar lika stora
omkrets (av polygon)	perimetro	mått på längden runt hela figuren
hörn	vertice	
sida (i en polygon)	lato (di un poligono)	
diagonal	diagonale	
triangel	triangolo	figur med tre hörn och tre sidor
fyrhörning	quadrilatero	figur med fyra hörn och fyra sidor
parallelltrapets	trapezio	fyrhörning med minst två parallella sidor
parallelogram	parallelogramma	fyrhörning med motstående sidor parallella
rektangel	rettangolo	fyrhörning med fyra räta vinklar
kvadrat	quadrato	rektangel med alla sidor lika långa
romb	rombo	fyrhörning med motstående sidor parallella och lika långa
femhörning, pentagon	pentagono	
sexhörning, hexagon	esagono	

Termer för matematikundervisning

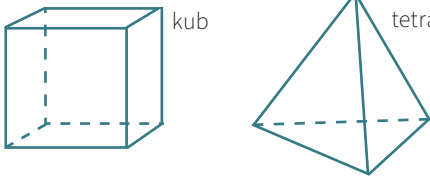
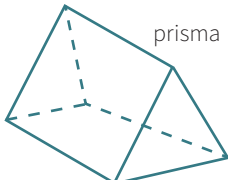
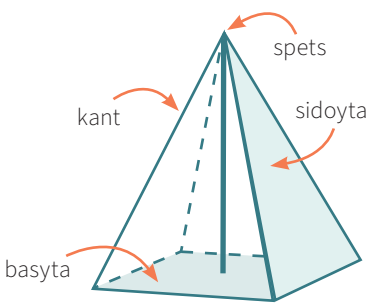
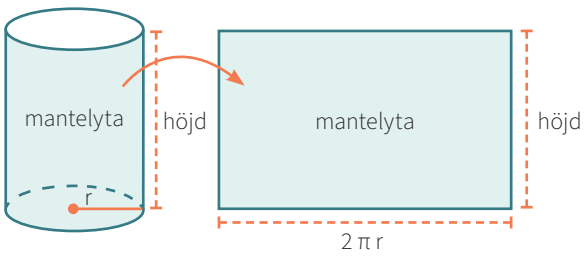
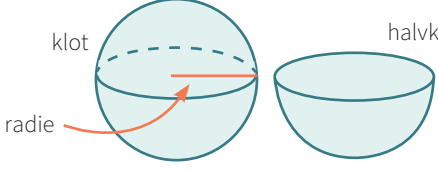

Geometri: vinklar och trianglar		
vinkel	angolo	
vinkelben	lato dell'angolo	
vinkelspets	vertice	
grader	gradi	360 grader är ett helt varvs vridning, skrivs 360°
spetsig vinkel	angolo acuto	vinkel som är mindre än 90°
rät vinkel	angolo retto	
trubbig vinkel	angolo ottuso	vinkel som är större än 90°
triangel	triangolo	 <p>en polygon med tre sidor och tre vinklar</p>
oliksidig triangel	triangolo scaleno	alla sidor olika långa, alla vinklar olika stora
liksidig triangel	triangolo equilatero	alla sidor lika långa, alla vinklar lika stora
likbent triangel	triangolo isoscele	 <p>minst två sidor lika långa och två vinklar lika stora</p>
yttervinkel	angolo supplementare	
alternatvinklar	angoli alterni esterni / interni	 <p>A och A^1 är yttre alternatvinklar B och B^1 är inre alternatvinklar</p>
rätvinklig triangel	triangolo rettangolo	 <p>Pythagoras sats $a^2 + b^2 = c^2$ a och b är kateter, c är hypotenusan</p>
katet	cateto	
hypotenusan	ipotenusa	
Pythagoras sats	teorema di Pitagora	
höjd	altezza	
bas	base	

Termer för matematikundervisning

Geometri: cirklar		
cirkel	cerchio	cirkel
mittpunkt, medelpunkt	centro	
radie	raggio	
rand	circonferenza	
omkrets (av cirkel)	perimetro (del cerchio)	längden på cirkelns rand
cirkelbåge	arco	en del av cirkelns rand
cirkelområdets area	area del cerchio	arean på området inuti cirkeln
pi	pi greco	förhållandet mellan cirkelns omkrets och diameter: omkrets/diameter = $\pi \approx 3,14$
diameter	diametro	
korda	corda	
sekant	retta secante	
tangent	retta tangente	
tangeringspunkt	punto di tangenza	den punkt som är gemensam för cirkelns rand och tangenten
halvcirkel	semicerchio	
kvartercirkel	quadrante circolare	
cirkelsegment	segmento circolare	
cirkelsektor	settore circolare	en del av en cirkel som begränsas av två radier och en cirkelbåge, t.ex. halvcirkel och kvartercirkel
medelpunktsvinkel	angolo al centro	
randvinkel	angolo alla circonferenza	
koncentriska cirklar	cerchi concentrici	 <p>koncentriska cirklar har samma mittpunkt</p>

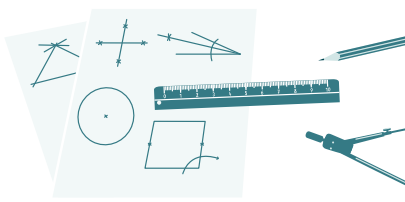
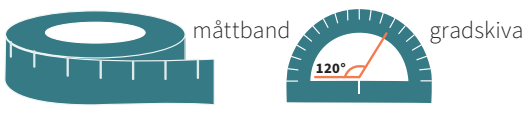

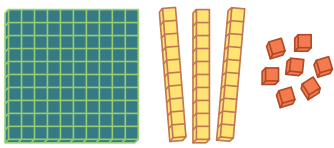
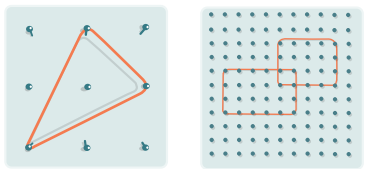

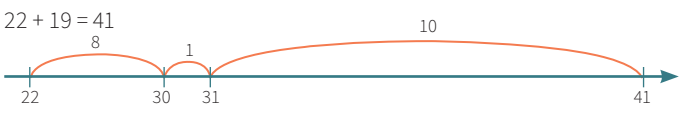
Termer för matematikundervisning

Geometri: kroppar		
kropp	corpo solido	ett geometriskt område i 3 dimensioner
rätblock	parallelepipedo	
kub	cubo	
tetraeder	tetraedo	
prisma	prisma	
pyramid	piramide	
sidoyta (sida)	faccia	
basyta	base	
spets (topp)	apice	
kant, sidokant	spigolo laterale	
cylinder	cilindro	
mantelyta	superficie laterale	
klot, sfär	sfera	
halvklot	semisfera	
kon	cono	

Termer för matematikundervisning

Problemlösning		
problemlösning	risoluzione di un problema	processen när ett problem ska lösas
lösning	soluzione	det svar eller resultat som löser problemet
fullständig lösning	soluzione completa	en fullständig lösning innehåller all information som behövs för att förstå lösningen
specifik lösning	soluzione specifica	en specifik lösning löser ett specialfall av problemet, ofta en numerisk lösning
generell lösning	soluzione generale	en generell lösning anger hur problemet kan lösas på ett generellt plan, ofta i form av en algebraisk lösning
olösbar	irrisolvibile	när problemet inte har någon lösning
strategier	strategie	sätt att angripa ett problem
gissa och prova	ipotizzare e tentare	
arbeta baklänges	lavorare a ritroso	när problemet nystas upp bakifrån
skissa	disegnare	rita som stöd i problemlösningssprocessen
gör en tabell	fare una tabella	
skriv en ekvation	scrivere un'equazione	
leta efter mönster	ricercare un modello ricorrente	en problemlösningstrategi är att söka efter mönster, regelbundenheter och strukturer
samband	collegamento	matematik handlar ofta om att söka samband
koppla ihop	associare	
diskutera	discutere	
arbeta parvis	lavorare in coppia	
representationer	rappresentazioni	synliga uttryck för eller beskrivningar av abstrakta matematiska objekt och samband
uttrycksformer	forme di rappresentazione	t.ex. verbalt, grafiskt, algebraiskt, numeriskt
konkret material	materiale pratico	material som går att ta på och hantera med händerna
laborativa övningar	attività laboratoriali	undersökande aktiviteter

Termer för matematikundervisning

Matematiska redskap		
penna	matita, penna	
sudd (radergummi)	gomma per cancellare	
linjal	righello	
passare	compasso	
gradskiva	goniometro	
måttband	metro da sarto	
miniräknare	calcolatrice	
termometer	termometro	
balansvåg	bilancia	
tärning	dado	
enhetskuber	regolo unitario	 t.ex. multilink eller centikuber
tiobasmaterial	regoli	
geobräde	tavola geometrica	
tangram	tangram	 ett tangram är en kvadrat som delas i sju olika polygoner
tallinje	retta orientata graduata	
öppen tallinje, tom tallinje	retta orientata	 $22 + 19 = 41$

Termer för matematikundervisning

Programmering		
dator	computer	en maskin som följer givna instruktioner för att bearbeta data
datalogiskt tänkande	pensiero computazionale	att kunna tänka logiskt och stegvis, samt att kunna skapa, felsöka och bearbeta programkod
programmering	programmazione	att ordna instruktioner i en sekvens för att kunna utföra en bestämd procedur
program	programma	en sekvens av instruktioner som styr en dator
stegvisa instruktioner	istruzioni passo-passo	otvetydiga instruktioner i små steg
algoritm	algoritmo	en detaljerad beskrivning av en procedur i form av stegvisa instruktioner
kod	codice	en algoritm som har skrivits i ett programspråk
pseudokod	pseudocodice	en verbal beskrivning av en algoritm
analog programmering	programmazione analogica	programmering utan dator, t.ex. att ge varandra stegvisa instruktioner
block-programmering	programmazione a blocchi	programmering i visuella miljöer som använder block, t.ex. Scratch
textprogrammering	programmazione testuale	programmering med textbaserade programspråk, t.ex. Python och Javascript
kodning	scrittura di codici	att skriva instruktioner i ett visst programspråk
kör	eseguire	order till datorn att utföra vad som står i programmet, kallas även "exekvera"
variabel	variabile	en namngiven plats (referens) i datorns minne för att spara data (värden) i form av exempelvis tal, ord eller bilder
lista	lista	en samling av sparade värden
operator	operatore	en symbol som arbetar med två värden
loop	iterazione	när en sekvens av instruktioner upprepas, för att visa när och hur länge sekvensen upprepas används kommandot <i>for</i> eller <i>while</i>
sats	affermazione	en minsta enhet i datorspråket
villkorssats (om ... då ...)	struttura condizionale	när ett villkor anges för att en instruktion ska utföras
felsökning	debugging	att finna fel i programmet och rätta till dessa, kallas även att "avlusa"
modifiera	modificare	att ändra, anpassa eller förbättra kod